

נובמבר 2020

דוח פעילות יועצת הנשיא לקידום נשים במדע במכון ויצמן למדע לשנת תש"פ

פרופ' ליאה אדדי

יועצת הנשיא לקידום נשים במדע

תפקידים נוספים במכון ויצמן:

חוקרת פעילה בפקולטה לכימיה
חברה בוועדה המייעצת לנשיא מכון ויצמן
Chairman of the Clore Scholars Programme
ראש תוכנית חוקרי ויצמן צעירים מהמגזר הערבי

להלן דיווח פעילות יועצת הנשיא לקידום נשים במדע. בשנה מאתגרת זאת פעילויות רבות שתוכננו לצערי התבטלו או נדחו. יחד עם זאת ניסינו להתאים את הפעילויות למצב החדש.

הפעילות שלנו השנה התרכזה בכמה היבטים:

1. מלגות, פרסים ותמיכה בנסיעות
2. קשר עם הקמפוס
3. פעילויות לסטודנטיות ופוסטדוקיות
4. הגברת המודעות לשוויון מגדרי
5. התמודדות עם הקורונה

1. מלגות, פרסים ותמיכה בנסיעות

מכון ויצמן יזם ומפעיל כמה תוכניות דגל וביניהן:

- פרס לעידוד ליציאה להשתלמות בטר דוקטוריאלי

מכון ויצמן יזם ומפעיל את התוכנית הלאומית לפרסי מחקר בתר-דוקטוריאליים לקידום נשים במדע. התוכנית החלה בשנת 2007 ומחלקת כל שנה 10 פרסים בסכום של עד 25,000 דולרים אמריקאים בשנה, למשך שלוש שנים. השנה ניגשו 54 מועמדות מכלל האוניברסיטאות בארץ. הפרס מהווה תוספת למלגת ההשתלמות הבתר-דוקטוריאלי בתח"ל ומיועד לדוקטורנטיות ישראליות מצטיינות מכל אוניברסיטאות המחקר בארץ בתחומי מדעי החיים, פיזיקה, כימיה, מתמטיקה ומדעי המחשב.

עד כה ניתנו 146 פרסים ואחוז ניכר מהזכות שסיימו את ההשתלמות נקלטו כחברות סגל (כ-66%). ועדה הכוללת חברי/ות סגל בכירים ממוסדות שונים בארץ המייצגים את התחומים הנ"ל בחרים את הזכות ע"פ מצוינות מדעית.

היועצת היא מנהלת התוכנית ויו"ר הועדה. אנחנו שומרים על קשר עם הזכות ועוקבים אחרי הצלחותיהן.

(לינק למידע: [פרס לעידוד ליציאה להשתלמות בטר דוקטוריאלי](#))

- פרס לעידוד השתלמות בתר דוקטוריאליה משולבת

המכון מציע מלגה המאפשרת לנשים השתלמות בתר-דוקטוריאליה משולבת במכון ויצמן ובמעבדה נוספת בחו"ל. המועמדות שוהות במעבדה בחו"ל לתקופות קצרות לשם מחקר ובכך רוכשות את החשיפה והניסיון בעבודה בחו"ל הכה חיוניים להתפתחותן המדעית. התקווה היא שהתנסות זו תעזור לנשים שאין באפשרותן לנסוע לתקופה ממושכת לבתר-דוקטורט בחו"ל ולפתוח להן אפשרות עתידית למשרה אקדמית בארץ. גובה המלגה הינו שווה ערך למלגה פוסט דוקטוריאליה במכון ויצמן ובנוסף, 10,000 דולר אמריקאים לשנה למשך שנתיים לצורך כיסוי עלויות נסיעה ושונות. התוכנית מנוהלת ע"י מדרשת פיינברג יחד עם היועצת.

(לינק למידע: [פרס לעידוד השתלמות בתר דוקטוריאליה משולבת](#))

- משרת "גשר"

יוזמה זאת של מכון ויצמן מאפשרת לנשים אשר אינן יכולות להישאר בחו"ל בשנה האחרונה של ההשתלמות מסיבות שונות, להשלים את ההשתלמות הבתר דוקטוריאליה ע"י קבלת מעמד של מתמחה בכירה במכון ויצמן, המכון נותן את ההזדמנות לסיים את ההשתלמות ובכך להגדיל את הסיכויים להמשיך במשרה אקדמית בעתיד.

המשרה מותנת באישור הדיקן וראש המחלקה. עד כה לקחו חלק בתוכנית 3 נשים ועוד מספר נשים פנו להתקבל.

(לינק למידע: [משרת גשר](#))

- תמיכה בנסיעה לחיפוש השתלמות בתר-דוקטוריאליה

המכון מעניק תמיכה כספית לדוקטורנטיות אשר נוסעות להתראיין במעבדות לצורך השתלמות עתידית בחו"ל, תמיכה זאת ניתנה לאחר זיהוי המצוקה הכספית בלנסוע ולחפש השתלמות בחו"ל, ישנם מחסומים רבים אשר אנו מנסות לפרוץ (אין זה המקום לפרטם כאן), תמיכה זאת מהווה עידוד ליציאה להשתלמות. התמיכה תמשיך כשיתאפשר לטוס.

- תמיכה בסטודנטיות ומדעניות צעירות לנסיעה לכנס עם ילדים בגיל הרך

המכון מעניק תמיכה כספית למי שיוצאת לכנס עם ילד בגיל הרך ומלווה שישמור עליו כאשר היא בכנס. התמיכה מכסה את עלות התינוק והמלווה.

דוקטורנטיות ומדעניות רבות משתמשות בתמיכה זאת, זה מאפשר להן לנסוע לכנסים חשובים בקריירה המדעית שלהן. עד לתחילת הקורונה אישרנו ל-4 דוקטורנטיות מלגת נסיעה. התמיכה תמשיך כשיתאפשר לטוס.

- מלגות חיצוניות

ארגון וניהול הוועדות בבחירת מלגות חיצוניות ייעודיות לנשים כגון: מלגות אריאן דה רוטשילד לדוקטורנטיות ומלגות ות"ת ליציאה לפוסטדוק.

2. קשר עם הקמפוס

על מנת לדאוג לקשר רציף עם כלל הקמפוס ובעיקר עם האוכלוסיות שאני עובדת מולן, נערכו מספר פעילויות:

- GET forum

ביזמה של מדעניות ממכון ויצמן, הוקם השנה פורום אשר חברים וחברות בו כ- 50 מדענים ומדעניות. הפורום שם כמטרה להגדיל את מספר המדעניות במכון ויצמן וכן לשפר את מעמדן של הנשים באוכלוסיות השונות של המכון, לפורום ישנה הנהלה מצומצמת והחברים בו התחלקו לקבוצות עבודה פעילות, כל קבוצה מקדמת נושא אחר אשר עוסק בקידום נשים, למשל: איסוף נתונים שונים, דרכים לנטר הפליית נשים במכון, הטיה מגדרית במכתבי המלצה, הגדלת המודעות להטיה בלתי מודעת ועוד. התוצרים של הפורום יפורסמו בהמשך בשלבים שונים.

- ימי אוריינטציה ופגישות

נערכו ימי אוריינטציה לפתיחת השנה האקדמית, בה נפגשתי עם סטודנטים וסטודנטיות לספר על הפעילות שלנו ובנוסף התקיימה פגישת אוריינטציה עם נשים סטודנטיות על מנת לפרט על התוכניות השונות.

כמו בכל שנה, אני נפגשת עם אוכלוסיות שונות על מנת לשמוע אותן ולהבין את הצרכים שלהן, מפגשים אלו חשובים במיוחד בזמן ההתמודדות עם הקורונה. בזמן הקרוב אפגש עם הקבוצות הבאות, כל קבוצה בנפרד: סטודנטיות לתואר שני ולתואר שלישי, פוסט דוקטורנטיות, מדעניות הסגל (הן במסלול מקביל למסלול ראשי קבוצות מחקר).

- פרויקט חדרי הנקה

אנו בעיצומו של פרויקט אשר מטרתו למפות את חדרי ההנקה בקמפוס ולייצר מפה אינטראקטיבית עדכנית של מיקום החדרים ברחבי המכון. בנוסף, ייערך שיפוץ של חדרים קיימים ובשאיפה יוקמו חדרים היכן שחסר ונדרש.

- קשר עם מדעניות המכון

נפגשתי כמו בכל שנה עם המדעניות החדשות שהגיעו למכון, על מנת שיערכו היכרות ביניהן, ישמעו על הפעילויות שלנו ואוכל להבין ולשמוע מה הצרכים שלהן, מה הציפיות ואיך אפשר לשפר ולשמר את קליטתן והמשך עבודתן במכון.

- אתר אינטרנט

אנו מתחזקות בצורה שוטפת אתר שבו אפשר למצוא את המידע על התוכניות השונות של מכון ויצמן לקידום נשים, על המלגות, פעילויות וכתבות שונות. אתר זה משמש הן את אוכלוסיית המכון והן משתמשות מהארץ והעולם. בנוסף, אנו בהתהליך של בניית אתר חדש, מעודכן ומשופר. מידע לגבי הפעילויות שלנו, מלגות ומידע נוסף ניתן למצוא באתר האינטרנט שלנו

[Women In Science](#)

3. פעילויות לסטודנטיות ופוסטדוקיות

- סדנאות

סדנאות מנהיגות והתמודדות עם מצבי לחץ:

בעקבות מגפת הקורונה עשינו שינוי במהות הסדנאות, נערכה סדנת המשך לסדנת המנהיגות לדוקטורנטיות בזום. בנוסף, מתוכננת סדנה נוספת בזום להתמודדות במצבי לחץ, זאת סדנה של 6 מפגשים כאשר כל מפגש 3.5 שעות בזום לקבוצה אינטימית אשר מחויבת לתהליך. אני מאמינה כי סדנה זאת תתרום רבות להפחתת הלחץ ולהתמודדות טובה יותר עם שילוב לימודים, מדע ומשפחה בצל משבר הקורונה.

סדנאות הדרכה לאימהות:

מכון ויצמן מפעיל קורס בנושא שילוב אימהות ומדע לדוקטורנטיות. יזמו את הקורס ואף מנחות אותו שלוש מדעניות בכירות: פרופ' מאיה שולדינר, פרופ' מיכל שרון ופרופ' נירית דודוביץ. הקורס נותן כלים להתמודדות מיטבית עם לידה והריון ראשונים, החל משלב חופשת הלידה, חופשת הלידה עצמה והחזרה ממנה. התגובות על קורס זה מצוינות והוא מאוד מבוקש.

בנוסף, נפתחה סדנה לקבוצה של סטודנטיות בנושא אימהות בכל שלב שהוא, הקבוצה עוסקת יותר בתחום הרגשי והתמודדות האישית תוך כדי שיתוף הדדי. את הסדנה בנו ומנחות העובדות הסוציאליות של המכון אורית ויטרבו ונרית כהן קראוס.

- פורום סטודנטיות

קיימים מספר פורומים של סטודנטיות מהפקולטות השונות (הפקולטה למדעי החיים, כימיה, ביולוגיה, מתמטיקה ומדעי המחשב וכימיה), הן מנהלות את הפורומים בעצמן בעידוד שלנו, אנו תומכות כספית ומקצועית.

חשיבות הפורומים היא עצומה, הן קיבלו חיזוק ומשמעות בעקבות הקורונה. הסטודנטיות שהן מדעניות העתיד מרגישות שיש להן קבוצת תמיכה, קשרי חברות ושהן מקבלות תכנים חשובים להמשך התואר שלהן והקריירה המדעית שמלאה בצמתי החלטה ובאתגרים.

בנוסף, הוקם פורום חוצה פקולטות בשם **Mom2mom** אשר משדך בין אמא טרייה ואמא טרייה יותר, הפורום ביזומה ובניהולן של אופיר איזנברג ומיכל עמרני, שתי סטודנטיות מהפקולטה לכימיה ואנו תומכות ככל שמתבקש. (לינק למידע: [פורום הסטודנטיות באתר Women In Science](#))

- תוכנית ליווי אישי (מנטורינג)

התוכנית מופעלת בקמפוס מזה מספר שנים, התוכנית מאפשרת לכל סטודנטית לתואר שני, דוקטורנט ופוסטדוק לקבל ליווי אישי ממדענית (ראש קבוצת מחקר) שאינה המנחה הישירה שלה ושאינה מהמחלקה שלה, הליווי ניתן על כל הנושאים האפשריים (למעט המדע), נושאים כמו: קריירה, שילוב משפחה וילדים, צמתי החלטה במהלך הקריירה, אתגרים שונים ועוד. בתוכנית לוקחות חלק כל מדעניות המכון ומשתתפות בו כ- 25 סטודנטיות/פוסטדוקיות בכל שנה. ראש התוכנית היא פרופ' טלילה וולק. (לינק למידע: [תוכנית ליווי אישי באתר Women In Science](#))

4. הגברת המודעות לשוויון מגדרי

להלן מספר הישגים ארגוניים בתחום הגברת המודעות לשוויון מגדרי במכון ויצמן:

- חניכת המשרד לקידום נשים במדע ואיוש רכזת למשרד במשרה מלאה

בעקבות תפיסת הנהלת המכון החדשה ובראשה נשיא מכון ויצמן לשים לנגד עיניו את קידום הנשים והמגדר במכון. אני שמחה לבשר כי נחנך משרד לקידום נשים במדע אשר מרכזת אותו לימור רימון במשרה מלאה ובו ניתן מענה לפעילויות השונות שלנו כפי שמפורטות במסמך זה.

- רכישת זכויות להקרנת סרט

רכשנו את הזכויות להקרנת סרט תיעודי מרתק בשם "Picture A scientist" העוסק בהתמודדות מדעניות בעולם עם נושא המגדר לאורך הקריירה שלהן. אפשרנו גישה לצפייה בו לכלל המכון.

- תמיכה בתוכנית הרחב הלאומית –

מכון ויצמן למדע תומך ומפעיל את תוכנית הרחב הלאומית שבראשה עומדות פרופ' דניאלה גולדפרב ממכון ויצמן ופרופ' רחל ארהרד מאוניברסיטת ת"א. משרד היועצת תומך במאמץ זה ונרתם ע"י צירופה של לימור כמסייעת לפעילויות בתוכנית זאת.

- מפגשים/הרצאות:

הרצאה בזום לכלל הקמפוס במסגרת סדרת הרצאות אשר תפגיש את אוכלוסיית המכון עם נשות מפתח בתעשייה. ההרצאה הראשונה בסדרה מתוכננת לחודש הבא, המפגש יינתן ע"י

Dr. Michal Rosen-Zvi -

Director, Healthcare Informatics, IBM Research Visiting Professor, Faculty of Medicine, The Hebrew University of Jerusalem

5. התמודדות עם הקורונה

הקורונה הציפה וחידדה את בעיית המגדר בכך שהטיפול בילדים ובמשפחה הוטל ברובו על הנשים מסיבות שונות. מדעניות רבות מצאו את עצמן במצבי מצוקה עם ההתמודדות בניהול הבית והמעבדה. אני חשה כי יש הרבה עוד מה לעשות על מנת לסייע למדעניות שנפגעו מהשפעת הקורונה אבל דרושה התערבות המדינה וברובם מל"ג-ות"ת על מנת שאפשר יהיה לסייע.

במכון קמו ועדות שונות לבחינת הנושא שאני חברה בהן, בכללן ועדה המתמקדת בהשפעה על המדענים/יות הצעירים/ות על המשך עבודתם ובעיקר מתן הקביעות. ועדה נוספת שקמה היא לבחינת דרכים כיצד להקל על המדעניות בתקופה זאת.

סיכום

במהלך השנה תמכתי בלא מעט נשים מדעניות מהמכון ובחול"ל בסוגיות שונות, ניסיתי למצוא פתרונות, לתמוך ולתת כוח בסיטואציות שצצו, קלות ולא פשוטות כאחד, על מנת שיוכלו להתמודד, להצליח ולהמשיך במדע שלהן.

אנו גם מעודדות יוזמות חדשות ורעיונות שמגיעים מרחבי הקמפוס בהקשר של קידום הנשים ותומכות במידת האפשר הן כספית והן מקצועית, על כן ניתן לראות כפי שתיארתי לעיל את שילובן ותמיכתן של נשים שונות כיוזמות ומארגנות הפעילויות.